

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

Ο ΕΥΡΩΠΑΪΣΤΙΚΟΣ ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 21ΟΥ ΑΙΩΝΑ ΦΘΑΝΕΙ ΤΗΝ ΚΡΙΣΙΜΗ ΜΑΖΑ ΔΙΑΣΠΑΣΕΩΣ

Μια χαρακτηριστική έκφραση και αναντίρρητο τεκμήριο της βαθύτατης και επιδεινούμενης κρίσης του ΝεοΕλληνισμού είναι η ελλιπέστατη και αποσπασματική πληροφόρηση αφ' ενός, η επιφανειακότατη και χαλαρή ανάλυση των δεδομένων αφ' ετέρου, σε όλους τους τομείς του δημόσιου ιδιαίτερα βίου της χώρας. Βέβαια το φαινόμενο πηγαίνει βαθύτερα: ριζούται στην α-λογία του ΝεοΕλληνισμού, στην αδυναμία του να αρθρώσει συνεπή «λόγο του όντος», να παρακολουθήσει την λογική της πραγματικότητας, να εστιασθεί στην ουσία των γεγονότων. Αυτή η α-λογία (με την Ελληνική έννοια του Λόγου) εξηγεί την καθολική αποτυχία του ΝεοΕλληνισμού, ενώ με την σειρά της έχει άλλα βαθύτερα αίτια που έγκεινται στην ίδια την σύσταση του ΝεοΕλληνικού φαινομένου. Αφήνοντας πάντως κατά μέρος εν προκειμένω την διείσδυση σε επάλληλα στρώματα αναγωγών, είναι χτυπητή και εκ πρώτης όψεως ακόμη η υποπληροφόρηση και η ερμηνευτική πενία που μαστίζει μόνιμα την ΝεοΕλληνική κοινωνία. Οι πολίτες κρατιώνται έτσι στον ζόφο της πλασματικής αλήθειας μιας εικονικής πραγματικότητας, έρμαια ενός χρόνιου πια συναισθηματισμού που κορυφώνεται σε, και καθοδηγείται από, ιδεολογηματικές ταυτίσεις χωρίς βάθος και χωρίς αποτέλεσμα. Η απουσία σφαιρικής και αντικειμενικής ενημέρωσης γεννά παραπληροφόρηση. Η συστηματική ρηχότητα απόψεων και αναλύσεων προκαλεί ατροφία στις κριτικές ικανότητες της Κοινωνίας. Συνεπακόλουθα, οι φυσικές διακρίσεις αμαυρώνονται, και, το χειρότερο, υποκαθίστανται από συμβατικές: θραύεται η σωτήρια ακολουθία μεταξύ επιλογών και συνεπειών, μεταξύ επιτυχίας και ανταμοιβής, αποτυχίας και τιμωρίας. Ο ανταγωνισμός των επαϊόντων ενώπιον της κριτικής των πολιτών εκλείπει, ή χάνει το νόημά του: με αυτόν τον τρόπο καταλύεται στην ουσία η βάση της φιλελεύθερης Δημοκρατίας. Έτσι που δεν υπάρχει σοβαρά τεκμηριωμένη γνώμη, θεωρείται ανεπιθύμητη και η τεκμηριωμένη διαφορά γνώμης. Και οι δυο απειλούν τον στρουθοκαμηλικό εφησυχασμό μιας τεχνητής «μυστικής ομοψυχίας», που για να διατηρηθεί χρειάζεται το φόβητρο ενός αγελαίου «όλοι μαζί», παραγνωρίζοντας ότι αυτή ακριβώς η τακτική είναι η σιγουρότερη μέθοδος κατακερματισμού και διάλυσης του κοινωνικού ιστού.

Η νοσηρή κατάσταση του ΝεοΕλληνισμού επιβάλλει ώστε πριν από κάθε σοβαρή ανάλυση ενός δεδομένου θέματος των τρεχουσών εξελίξεων να χρειάζεται το ξεκαθάρισμα βασικών παρανοήσεων, εκούσιων ή ακούσιων κατά περίπτωση και άνθρωπο, καίριας σημασίας για την ορθή εκτίμησή του. Ένα τέτοιο θεμελιώδες ιδεολόγημα που πρέπει να απογυμνωθεί από

το δογματικό του «αλάθητο», για να μπορέσουμε να σχηματίσουμε ακριβή εικόνα των γεγονότων και των ροών στην παρούσα φάση του ΒαλκανοΜικρασιατικού γεωπολιτικού πεδίου, είναι το δόγμα «του ελεγχόμενου εκσυγχρονισμού του ΝεοΕλληνισμού μέσω του Ευρωπαϊστικού ελέγχου της παγκοσμιοποίησης». Το δόγμα έχει δυο μορφές, μια υποκείμενη γνήσιωτερη (την λέμε μεταξύ μας με νόημα), και μια φαινόμενη εξωτερική (που απευθύνεται στον Ηγεμονικό πυρήνα της παγκοσμιοποίησης, στις Η.Π.Α., και σε όσους θέλουν την φυσική μόνο τάξη στα πράγματα). Η γνήσια μορφή του δόγματος έχει βασικά τέσσερα «πιστεύω»:

α) Η παγκοσμιοποίηση είναι απειλή γιατί παραδίδει τον άνθρωπο στις ανεξέλεγκτες δυνάμεις της «αγοράς».

β) Η απειλή αυτή δεν αντιμετωπίζεται σε επίπεδο κράτους, γιατί το εθνικό κράτος δεν είναι αρκετά ισχυρό για να ελέγξει τις παγκοσμιοποιημένες αγορές. Χρεάζονται υπερκρατικές δομές προστασίας.

γ) Τέτοιες υπερκρατικές δομές είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και συστήματα άλλα, και άλλου είδους, που μπορεί να αναπτυχθούν, όπως π.χ. ένας θεσμός διεθνούς χρηματοπιστωτικού ελέγχου, ή τουλάχιστον ένα κοινά αποδεκτό καθεστώς κανονιστικής ρυθμίσεως της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας, που θα προκύψει από την επέκταση και ολοκλήρωση των αρμοδιοτήτων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Διεθνούς Τράπεζας. Στην εμπέδωση παρόμοιων θεσμών, η δράση της Ε.Ε. θα είναι καταλυτική.

δ) Ο ΝεοΕλληνισμός μπορεί να εξορθολογικοποιηθεί μόνο με την ενσωμάτωσή του στις Ευρωπαϊστικές διεργασίες της Ε.Ε.

Η απατηλή μορφή του «ορθόδοξου» δόγματος αντικαθιστά τα δυο πρώτα πιστεύω από τα ακόλουθα «κομψώτερα»:

α') Η παγκοσμιοποίηση προκαλεί ισχυρό shock στα εθνικά κράτη.

β') Για να προετοιμασθεί η μετάβαση των εθνικών κρατών σε παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον χρειάζεται διαδοχική προσαρμογή τους μέσω περιφερειακών και άλλων συσσωματώσεων που θα αποτελέσουν προβαθμίδες για την πλήρως παγκοσμιοποιημένη συμπεριφορά του.

Είναι άκρως σημαντικό να τονισθεί ότι την εκδοχή α'-β' μπορεί να την προβάλλει είτε παραπλανητικά όποιος πραγματικά πιστεύει την προηγούμενη μορφή α-β αλλά για λόγους τακτικής δεν θέλει να το ομολογήσει, είτε αληθινά εκείνος που εκτιμά ότι σχηματισμοί όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση στην εποχή μας θα λειτουργήσουν αντικειμενικά, και πέρα από οποιεσδήποτε κρυφές βλέψεις και επιθυμίες του διευθυντηρίου των, σαν ενδιάμεσα στάδια προς μια ολοκληρωτικά παγκοσμιοποιημένη οικουμένη, προς ένα οικουμενικό σύστημα δηλαδή στο οποίο η θεμελιώδης, δομική και λειτουργική αρχή του θα είναι ουσιαστικά ατομοκεντρική, ενώ οι όποιοι συνδυασμοί θα ακολουθούν την λογική των γεωπολιτικών χώρων. Η κυριολεκτική ερμηνεία των α'-β' θα διαφοροποιείται ασφαλώς πάντα από την

μεταφορική (εκείνη που υποκρύπτει την α-β), με το να μην ευνοεί την εμβάθυνση των ήδη υπάρχουσών συσσωματώσεων πέραν ωρισμένων ασηπτικών ορίων διακρατικής συνεργασίας με βάση την ελευθερία κινήσεως των συστημάτων, υποομάδων και μονάδων. Στην περίπτωση της Ε.Ε., η αντιπαράθεση αυτών των θεμελιωδώς αντιθέτων τοποθετήσεων θα εντείνει την σοβούσα κρίση εντός της με αποτέλεσμα την ενεργοποίηση της εγγενούς αστάθειάς της, την «φυγοκέντρωση» των δομών της, και τελικά την διάλυση ή την επαναφορά της σε επίπεδο συγκεκριμένων και περιορισμένων διακρατικών συμφωνιών.

Έχουμε ήδη εισέλθει στην φάση αποσταθεροποίησης της Ε.Ε.: το οργανωτικό βάθος της αποκτά πλέον την κρίσιμο μάζα διασπάσεως. Εξάλλου, και καθοριστικά, το παγκόσμιο δυναμικό πεδίο είναι ήδη ενιαίο, με ένα μοναδικό κέντρο.

Το Ευρωπαϊστικό δόγμα υπό οιαδήποτε μορφή του είναι αναχρονιστικό και κρύβει πολλαπλή και αθεράπευτο σύγχυση.

Πρώτα από όλα το πνεύμα της ιστορικής εποχής που ζούμε, και το νόημα της παγκοσμιοποίησης που εκφράζει αυτό το πνεύμα, συνίσταται στην απελευθέρωση της ανθρώπινης δραστηριότητας από τις πέδες που η (Ευρωπαϊκή κυρίως και καθοριστικά) προηγούμενη δόμηση της κοινωνίας και της κρατικής ολοκλήρωσής της συνεπήγετο για την ατομική πρωτοβουλία. Θα ήταν αντιφατικό εάν η απελευθέρωση αυτή από τον κρατικό κατευθυντικό παρεμβατισμό εσήμαινε ταυτόχρονα την υπαγωγή σε νέες υπερκρατικές δομές και αρχές κανονιστικού περιορισμού της ελευθερίας κινήσεως του συστήματος. Για παράδειγμα, είναι τραγικό ή γελοίο (ανάλογα του αν το πάσχεις ή απλώς το θεωρείς αμέτοχος) να επιζητούμε την απογαλάκτισή μας από τον αποπνικτικό Ελλαδικό κρατικό ομφάλιο λώρο με την υπόταξή μας στον περισσότερο κατευθυντικό παρεμβατισμό των Βρυξελλών, μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης δηλαδή είτε διακρατικής είτε υπερεθνικά κρατικής κεντρικής εξουσίας.

Δεύτερον (και άσχετα από το τι οι δορυφόρες χώρες γύρω από τον κεντρικό πυρήνα της Ε.Ε. πιστεύουν ή θέλουν να πιστεύουν), το σύγχρονο πείραμα βίαιας, αν και μη πολεμικής ακόμη, Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης που ζούμε, δεν αποτελεί στάδιο για μια πιο εκτεταμένη και βαθειά παγκόσμιο συνεννόηση, δεν έγινε με αυτόν τον σκοπό, ούτε τον εξυπηρετεί εκούσια ή ακούσια. Η διαδικασία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης αποτελεί (ορώμενη από την μεριά του Ευρωπαϊκού κεντρικού πυρήνα) απόπειρα να επανέλθουν οι Μεγάλες Ευρωπαϊκές Δυνάμεις (όλες ή μερικές) στο προσκήνιο της ιστορίας, το οποίο έχουν οριστικά χάσει σε όλα τα επίπεδα – πολιτικό, στρατιωτικό, πολιτιστικό, οικονομικό, δημογραφικό.

Τρίτον. Ακόμη και συσπειρωμένες οι Μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στην πραγματική παγκοσμιοποίηση ενός φυσικού, μη-κανονιστικού συστήματος, όπου οι σχέσεις βασικά αποκαθίστανται μέσω των αυθόρμητων αυτοδιευθετήσεων δράσης και αντίδρασης μεταξύ των μερών εντός ενός ελάχιστα περιοριστικού πλαισίου. Επιζητούν λοιπόν οι χώρες αυτές την προστασία αφ' ενός εντός του δικού των κλειστού κατά βάση συστήματος (όσο βεβαίως αυτό είναι συμβατό με τα σημερινά δεδομένα της ήδη επιτευχθείσης εν μέρει παγκοσμιοποίησης), και αφ' ετέρου με την προσπάθεια κανονιστικοποίησης της παγκοσμιοποίησης, εισαγωγής δηλαδή διεθνών ελέγχων στην παγκόσμια απελευθέρωση της ανθρώπινης δραστηριότητας. Επί

παραδείγματι η Ε.Ε. επιχειρεί να πείσει τις Η.Π.Α. (στις συναντήσεις των G-7 ή σε, καταχρηστικά ονομαζόμενες, «διμερείς» συνομιλίες) να συγκατατεθούν σε ρυθμιστικές κοινές δράσεις επί θεμάτων συναλλαγματικών και χρηματοπιστωτικών ιδιαίτερης σημασίας για το παγκόσμιο σύστημα, και ακόμη περισσότερο να συμφωνήσουν σε ένα πλαίσιο περισσότερο περιοριστικών κανόνων που να επιβληθούν στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου.

Τέταρτον. Οι Μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες εξακολουθούν να λειτουργούν απέναντι στον άλλο κόσμο με αποικιοκρατική λογική. Για λόγους που θα αναπτύξω σε προσεχές άρθρο μου, το κάνουν αυτό, όχι από κακία αλλά από αδυναμία. Όντας ουσιαστικά βαρβαρικές, ο πολιτισμός τους στηρίζεται σε μια επιβαλλόμενη κατασταλτική και ομογενοποιητική τεχνητή τάξη. Γνωρίζοντας μόνο αυτήν την μέθοδο για τον εαυτό τους, την εφαρμόζουν μηχανιστικά παντού και πάντοτε, ακόμη και σε χώρους και λαούς αυτογενώς πολιτισμικούς. Έτσι προτείνουν κατ' ουσίαν το Ευρωπαϊκό μοντέλλο σαν όλο στους άλλους με το δέλεαρ της συμμετοχής στην (υποτιθέμενη) οικονομία προστασίας της Ε.Ε. Τα κριτήρια εντάξεως των άλλων χωρών δεν είναι μόνον οικονομικά: θα ήταν αστείο μάλιστα να υποστηρίξει κανείς αυτό, αφού και η νυν υπάρχουσα Ένωση, και η Ευρωζώνη ακόμη περισσότερο σε αυτή, κάθε άλλο παρά με οικονομικά κριτήρια συγκροτήθηκαν. Ως κριτήρια προβάλλονται τώρα και πολιτικά, και σύμπτωση «αξιών», και πολιτιστικοί χαρακτήρες, και κοινωνικές συμπεριφορές, και, ακούμε, ως και θρησκευτικές, ή αντιθρησκευτικές διακηρύξεις. Άλλοτε η Ευρώπη είναι χριστιανική και άλλοτε είναι «λαϊκή» και μη-φονταμενταλιστική, βασισμένη στο σύστημα των Ευρωπαϊκών ιστορικών πολιτιστικών αξιών. Η πρακτικά κλειστή Ευρωπαϊκή νοοτροπία αποκαλύπτεται με τον τρόπο που το Διευθυντήριο χειρίζεται το θέμα της συμπερίληψης στην Ε.Ε. των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων και, ιδιαιτέρως και χαρακτηριστικά της Τουρκίας (αυτό το τελευταίο μείζον ζήτημα θα αναπτύξω σε προσεχές μου άρθρο).

Πέμπτον. Θα ήταν μια κολοσσιαία ιστορική ανορθογραφία αν οι μεγάλες Ευρωπαϊκές δυνάμεις επέβαλλαν τώρα το μοντέλλο τους πέρα από τους άμεσους δορυφόρους τους, τώρα που ευρίσκονται σε καθολική παρακμή και που η Ευρωπαϊκή φάση της ιστορίας παρήλθε ανεπιστρεπτή. Και θα ήταν μια κοσμοϊστορική αδικία αν μπορούσαν να το κάνουν αυτό εκμεταλλευόμενοι μια κατανοητή και, εν πολλοίς συγγνωστή, δυσφορία διαφόρων χωρών ενώπιον της Αμερικανικής Παγκόσμιας Ηγεμονίας. Αλλά εδώ χρειάζεται να αποκαλυφθεί η Ευρωπαϊκή «πονηριά». Από τη μια μεριά επιχειρούν να αποδείξουν ότι το συνολικό μοντέλλο που προτείνουν στις διάφορες χώρες είναι υποχρεωτικό για αυτές, αφού είναι το Δυτικό μοντέλλο που εκυριάρχησε στο παρόν ιστορικό στάδιο, αυτό το μοντέλλο χάριν του οποίου και υπέρ του οποίου οι Η.Π.Α. κατέστησαν Ηγεμονική Δύναμη, αυτό το μοντέλλο που εγγυάται την επιτυχία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης του διεθνούς συστήματος. Αλλά από την άλλη μεριά, φροντίζουν οι μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες πάντοτε να διαφοροποιούνται (συλλογικά ή καθ' ομάδες) από Αμερικανικές θέσεις σε διεθνή ζητήματα. Ή και να υποδηλώνουν ρητά ή εμμέσως ότι ακολουθούν Αμερικανικές δράσεις στο παγκόσμιο πεδίο από ανάγκη, ενώ πραγματικά αλλά κρυφά, διαφωνούν. Παραδείγματα πρόσφατα τέτοιου εξουθενωτικού αλλά και απελπισμένου κυνισμού δεν χρειάζεται να αναφέρω, ιδιαίτερα για την περιοχή μας. Όμως ανορθογραφίες και αντινομίες και πονηράδες σαν αυτές η πάντα δίκαια ιστορία δεν ξέρει.

Έκτον. Ο μυστικός σκοπός της Ευρωπαϊστικής επιχειρηματολογίας εξουδετερώνεται ριζικά

αν καταλάβουμε το γεγονός ότι κοινότης αξιών μεταξύ Ευρώπης και Αμερικής είναι ψευδεπίγραφος. Η μετακίνηση πληθυσμών και πολιτισμών τους μετουσιώνει – όπως αναπτύσσω διεξοδικά στα θεωρητικά μου συγγράμματα. Ο χώρος επιβάλλει την λογική του. Και ο ανανεωμένος ανθρωποχώρος διαμορφώνει νέα πολιτιστική τάξη. Ο Αμερικανικός δυναμισμός θεμελιώνεται σε αξιολογία ελευθερίας, ανταγωνισμού, μέγιστης αυτοπραγμάτωσης, σχετικά λίγων κανόνων και μικρών περιορισμών στην ελευθερία κίνησης του ανθρώπινου συστήματος. Πρόκειται για ένα θεμελιωδώς ατομιστικό σύστημα – είτε το άτομο είναι το φυσικό πρόσωπο, είτε μονάδες επιχειρηματικές, είτε ομάδες πεποιθήσεων ή συμφερόντων, είτε είναι διακριτές λειτουργικές ταυτότητες εντός τέτοιων μονάδων, ομάδων ή άλλων φορέων, είτε είναι θεσμοί της κρατικής ολοκλήρωσης της κοινωνίας. Κάθε τέτοιο «άτομο» έχει σκοπό να μεγιστοποιήσει την αποτελεσματικότητα και το προϊόν της δράσεώς του με το να είναι στη βέλτιστη κατάσταση που μπορεί να φθάσει. Η συνοχή του συστήματος των «ατόμων» δεν είναι μέλημα κανενός, αλλά γίνεται αφ' εαυτής με την εναρμόνιση που αυτόματα ασκείται από την ιδιοτελή δράση των ατόμων μέσα σε ένα κοινό πλαίσιο. Οι έλεγχοι και οι ισορροπίες προκύπτουν βασικά από αυτή την φυσική δράση, αντίδραση και ανάδραση των ατόμων. Ο κοινωνισμός είναι αυτόματη συνέπεια του ατομισμού.

Από την Αμερικανική αυτή ιδεολογία (αν όχι πλήρη πραγματικότητα) της ελευθερίας πρόκειται να γεννηθεί μέσω της δημιουργικής αναχώνευσης της παγκόσμιας πολιτιστικής δράσης, ένας υψηλός πνευματικός πολιτισμός, όπως πάντα συμβαίνει στην ιστορία. Η Ευρώπη προτείνει αντιθέτως ένα τελειωμένο και παρωχημένο, ένα παρηκμασμένο προϊόν. Η «Δύση» δεν σημαίνει πολλά πράγματα μεταψυχροπολεμικά στο πολιτιστικό επίπεδο. Είναι πλέον ένα ιδεολόγημα χωρίς σημαντικό περιεχόμενο. Το Αμερικανικό μοντέλλο δίνει ένα σύγχρονο τύπο και τρόπο να εκφρασθεί δυναμικότερα η λειτουργική ταυτότητα κάθε ενός «ατόμου» στην παγκόσμια σκηνή, κράτους, θρησκευτικότητας, πολιτισμού, όσο βεβαίως αυτή είναι όντως ενεργή και δεν είναι νεκρό σύμβολο του παρελθόντος. Το Ευρωπαϊκό μοντέλλο υποδουλώνει κάθε τέτοια ζωντανή ενέργεια: θέλει μηχανική υποταγή στην τεχνητότητά του για να επιβιώσει. (Περισσότερα γι' αυτό σε προσεχές άρθρο μου).

Παγκοσμιοποίηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση είναι στην πραγματικότητα αντιθετικές έννοιες. Με την είσοδο αυτού που έχω ονομάσει δεύτερη φάση της Αμερικανικής μεταψυχροπολεμικής στρατηγικής, τα Ευρωπαϊκά προσχήματα πέφτουν και αποκαλύπτεται καθαρώτερα η σημασία των Ευρωπαϊκών κινήσεων. Του λόγου το αληθές παρέχουν και οι εξελίξεις στο ΒαλκανοΜικρασιατικό πεδίο, τις οποίες θα αναλύσω στο προσεχές άρθρο.

[Δημοσιεύθηκε στον "ΕΘΝΙΚΟ ΚΗΡΥΚΑ"]